

Községi Kalauz

ISSN 2334-9301 COBISS . SR-ID 281820423

2. évfolyam 8. szám, ára: 50 Din

» Hősi halottaink előtt tisztelegve
Adán felszentelték a felújított emléktáblát

» Hetven éve történt
Az ártatlan áldozatokra emlékeztek Moholon

» Jubilált az adai óvoda
Ötven éve a gyermekek szolgálatában

» Értékközpontú szórakoztatás
Újabb interaktív zenés mesejáték született

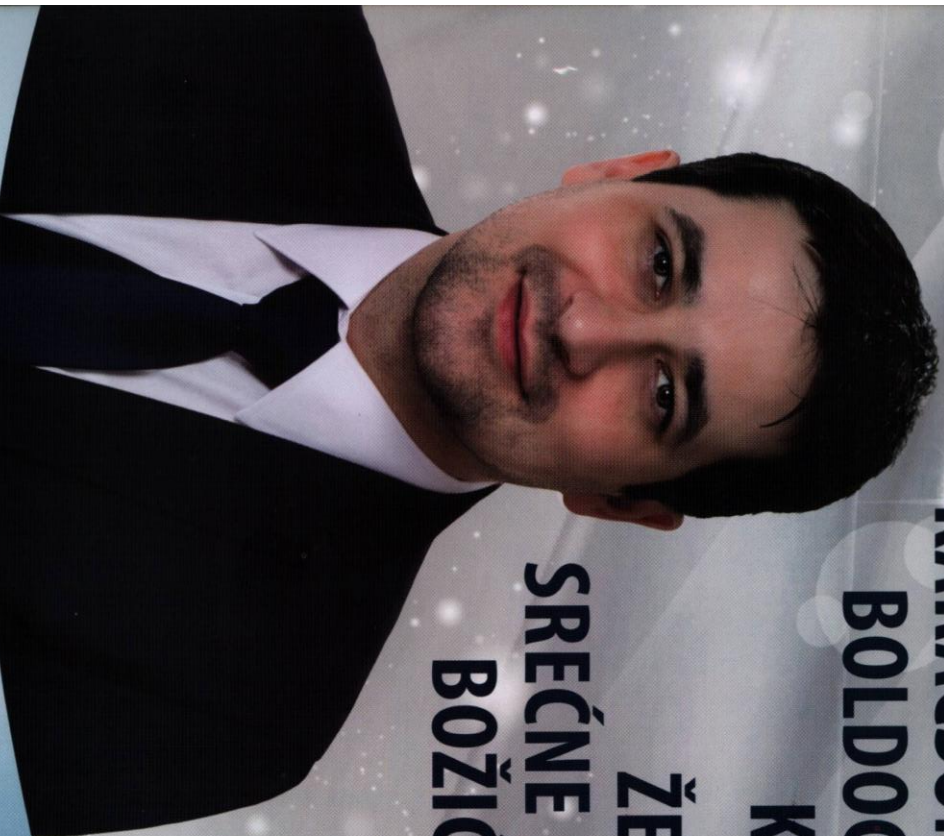
» A liba és az újbór ünnepe
Táncgálát tartottak Márton-nap alkalmából

» Finlandia sikertörténete
Aki az állatokat szereti,
a lovakat is meg tudja szeretni

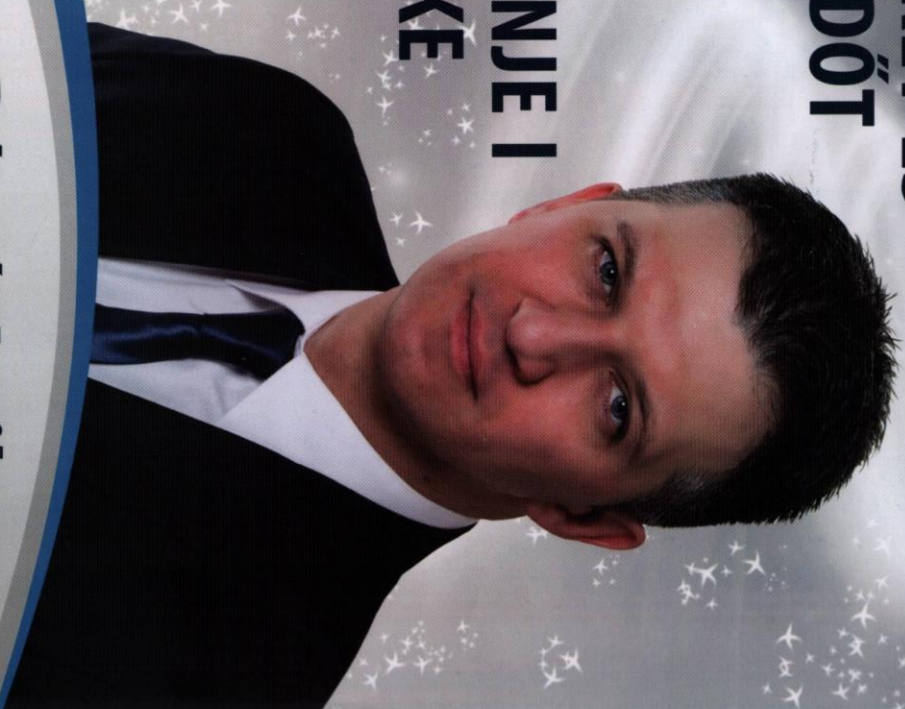
**KELLEMES
KARÁCSONYI ÜNNEPEKÉT ÉS
BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT
KÍVÁNUNK**

**ŽELIMO VAM
SREČNE NOVOGODIŠNJE I
BOŽIČNE PRAZNIKE**

Bilicki Zoltán

ADA KÖZSÉG ELNÖKE
PREDSEDNIK OPŠTINE ADA

Búcsú Attila

ADA KÖZSÉG KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK ELNÖKE
PREDSEDNIK SKUPŠTINE OPŠTINE ADA

Bojan Pajtić, a tartományi kormány elnöke és Nebojša Malenković, a Tartományi Nagyberuházási Alap megbízott igazgatója november 25-én a község elöljáróival, Bilicki Zoltán polgármesterrel, valamint Tóbiás József és Tóth Tamás tartományi parlamenti képviselőkkel közösen üzembe helyezték a szennyvízelvezető rendszer újonnan kiépített, B jelzésű főkollektorát.

A vajdasági magyar költők, köztük elsősorban Domonkos István művei állnak a központjában Baráth Hajnal Anna, Máriás Endre és Zsoldos Ervin *Eperfa ágán kismadár* című interaktív zenés mesejátékának, amely az Adai Szintársulat berkeiben készült, és az elmúlt hetek során több vajdasági településen is nagy sikerrel mutatták be.

Az adai Szarvas Gábor Könyvtárban november 13-án a magyar nyelv napja alkalmából Nyelv és önépítés címmel megtartott rendezvényen ünnepélyes keretek között mutatták be dr. Hódi Éva Ha szóra nyitod ajkad – Nyelv és nyelvművelés a Délvidéken című kötetét, valamint dr. Hódi Sándor Kongresszus Abbáziában – A titokzatos Én nyomában című könyvét.

A Vadvirág Hagományápoló Kör november 8-án Adán, a színházteremben látványos és hangulatos néptáncgálát mutatott be Lipem, lopom a szőlőt! címmel Márton-nap alkalmából. A műsorban felléptek a Füzike, Csillagvirág és Tarsóka táncgyűttes néptáncosai, akiktől a közönség somogyi, szentiványi, galgamenti, gömöri és felcsíki táncokat láthatott.

Szeptember végén zajlott le Budapesten a Nemzeti Vágta, amelyen részt vett Finlandia, az adai Kiss Gábor és Kiss Zoltán tizennégy éves ügetőkancája is. A selejtező futamon, a Vajdasági Vágtán Finlandia Kiss Zoltánnal a nyeregben második helyezést ért el, Muzslya színeit képviselve. Az angol versenylovat a testvérpár készítette fel a versenyre.

Nyelvünnepe

A magyar nyelv napját idén is november tizenharmadikán ünnepeltünk meg, annak apropóján, hogy a Magyar Országgyűlés a magyar nyelvről és nemzetiségről szóló 1844. évi II. törvénycikk elfogadásának napját, november tizenharmadikát néhány évvel ezelőtt a magyar nyelv napjává nyilvánította. Ez az ünnep kiváló lehetőséget kínál arra, hogy ráirányítsa a figyelmet a magyar nyelv helyzetére, amivel kapcsolatban nemcsak az átlagemberek, hanem a szakemberek véleménye is megoszló. Vannak, akik derű-, vannak, akik borúlátóak. A neves nyelvészprofesszor, Wacha Imre szerint nem elsősorban magával a nyelvvel van baj, hanem sok esetben inkább a nyelvhaszná-lókkal. A nyelvhasználat módja mögött ugyanis egy általános kultúra és kulturális magatartás áll, hangsúlyozta a minap egy vele készült interjúban, amelyben kitért arra is, hogy mivel a nyelv azt a célt szolgálja, hogy általa fejezzük ki a gondolatainkat és az érzelmeinket, vall rólunk, beszélőkről is, ezért szerinte az igényes beszéd mindig igényes gondolkodás- és magatartásmódot feltételez. Azon gyermekek esetében, akiknél fellelhető a magatartásbeli és a kulturális igényesség, általában gazdagabb a nyelv és pontosabban megfogalmazott a beszéd is, hangsúlyozta, majd jelentős társadalmi problémának nevezte azt, hogy az emberek nem társalognak egymással, mindennap rohannak, és a családon belül is kevés idő jut a beszélgetésre, hiszen szerinte sok esetben ebből adódik az is, hogy felgyorsul a beszédtempó, szűkössé fordul a szóhasználat, és az emberek többsége nem képes megfogalmazni a gondolatait.

A nyelvészprofesszor az iskolai oktatással kapcsolatban kifejtette, nem tartja jónak, hogy manapság az iskolákban az élőszó használata helyett inkább tesztekkel töltenek ki a gyerekek, hiszen mivel szerkezetében más az írott és más a szóbeli nyelv, mindkettőt gyakorolni kellene. Szerinte a diákokat többet és gyakrabban kellene feleltetni, hogy megtanulják az élőszavas gondolkodást és szerkesztést, valamint elsajátítsák annak módozatát, hogy az ismereteikből származó tudásanyagot miként tudják beépíteni a gondolataikba.

Azzal, hogy a fiatalok esetében a verbális kommunikáció mindinkább háttérbe szorul, nyilvánvalóan nem nagyon lehet vitatkozni, hiszen ezt jobbra ők maguk is elismerik, feltéve persze, ha van összehasonlítási alapjuk, abban azonban már sokkal inkább megoszlanak a vélemények, hogy ennek a jelenségnek a kialakulásáért milyen arányban tehetőek felelősekké ők maguk, illetve milyen arányban azok, akiknek a feladata a példamutatás lenne. Tény ugyanis, hogy mi, felnőttek sem fordítunk kellő figyelmet a helyes és választékos beszédre és nyelvhasználatra, pedig kétségtelen, hogy ma, amikor egyre fontosabbá válik a nemzeti értékek hangsúlyozása, igenis elvárható lenne, hogy ez szilárd alapokon, így szilárd nyelvi alapokon is nyugodjék. Nemcsak azért, mert az magyar nyelv napja ráirányítja erre a figyelmet, hanem azért is, mert enélkül mindenféle nemzetiségű megreked a nemzetieskedés felszínes talaján.

Máriás Endre

KÖZSÉGI KALAUZ – Alapító: Ada Község Önkormányzata. Kiadja: Szarvas Gábor Könyvtár. Fő- és felelős szerkesztő: Csonka Áron igazgató. Munkatársak: Horváth András, Huszák Gábor, Madarász Dániel, Máriás Endre, Nagyballi Tamara, Pál Zsófia, Aleksandra Popov, Zsoldos Róbert. Lektor: Kávai Mucsli Katalin. Fordító: Berec Csaba. Műszaki szerkesztő: Bálint Tibor. A szerkesztőség címe: Szarvas Gábor Könyvtár, Felszabadulás tér 3/A, 24430 Ada. A könyvtár telefonszáma: 024/851-115. Az igazgatóság telefonszáma: 024/851-615. E-mail cím: biblioteka.ada@gmail.com, newspaperada@gmail.com.

008 (497.113 Ada) VODIČ kroz opštinu = Községi kalauz / glavni i odgovorni urednik Aron Čonka. - 2013, br. 03. - Ada : Biblioteka Sarvaš Gabor, 2013. - Ilustr. ; 29 cm. Mesečno. - Tekst na srp. i mađ. jeziku. - Tekst na mađ. jeziku štampan u suprotnom smeru.

ISSN 2334-9301 COBISS. SR-ID 281820423

Szűk réteget érint az adóemelés

Bilicki Zoltán adai polgármester szerint a helyi VMSZ-es politikusok valótlanúságokat állítanak

Ada község polgármestere, Bilicki Zoltán rágalomnak nevezte azokat az állításokat, amelyeket november végén a községi képviselő-testület VMSZ-frakciójának ellenzéki képviselői, Világos Tibor és Bálint Ferenc megfogalmaztak a helyi önkormányzattal szemben. Az ellenzéki képviselők jogsértéssel vádolták meg a helyi önkormányzatot, mert a 2015-ös ingatlanadó módosítására vonatkozó határozatot nem a képviselő-testület, hanem a községi tanács fogadta el. Továbbá azt állították, hogy Ada községben tíz százalékkal emelkedik az ingatlanadó.

– Ada község önkormányzatát, sajnos, újból valótlan állításokkal támadta meg a VMSZ helyi szervezete. Ezúton is szeretném hangsúlyozni, hogy minden határon túlmegegy már az a fajta negatív politizálás, amit Ada községben a helyi VMSZ-es politikusok próbálnak folytatni. Megkérném önöket a médián keresztül is, hogy hazug állításokkal ne traktálják a községünk lakosait, de jómagamat se – üzenet az ellenzéki képviselőknek **Bilicki Zoltán**, aki az ingatlanadó módosítására vonatkozó határozat jogszerűségének igazolására több hivatalos dokumentumot is bemutatott. Továbbá közölte, hogy a szomszédos Zentán hasonlóképpen a községi tanács módosította az ingatlanadó adókulcsát, mint Adán. A polgármestertől megtudtuk azt is, hogy az önkormányzatnak minden évben meg kell állapítani november 30-ig az ingatlanok adókulcsát, pontosabban az ingatlanok átlagárát zónánként. Mindezt a törvényes előírások alapján megteheti a községi tanács is, nem szükséges, hogy a döntést a községi képviselő-testület hozza meg. Az ellenzéki képviselőket pedig arra szólította fel, hogy se szándékosan, se tudatlanságból ne akarják félrevezetni a nyilvánosságot.

Bilicki Zoltán

Bilicki Zoltán elmondta, hogy az adófajták közül a lakásokra kirótt adó növekszik tíz százalékkal, mivel a lakások értékesítési ára az idén növekedett, a lakóházaké viszont csökkent. Ezért a lakóházak esetében nem lesz adóemelés, sőt, azok, akiknek az idén nem növekedett a vagyoniuk, minimális adócsökkenésre is számíthatnak. A község polgárainak kilencven százaléka családi házában él, és csak mindössze tíz százaléka lakásban. Így az adóemelés egy szűk réteget érint. A mezőgazdasági területek esetében hat osztályba sorolják a földeket, amelyek négyzetméterenkénti átlagára eddig 57,21 és 133,43 dinár között alakult. A polgármester megjegyezte, hogy az első és a második kategóriába sorolt föld alkotja az összterület kilencven százalékát. Ebben a két osztályban az eddigi 133,43 és 125,31 dináros négyzetméterenkénti átlag 2015-ben 110 dinárra csökken. A termőföld esetében az adóemelés csak a harmadik, negyedik, ötödik és hatodik osztályba tartozó földekre vonatkozik. Ezek viszont a teljes mezőgazdasági földterület mindössze tíz százalékát alkotják.

Bálint Ferenc ellenzéki képviselő nehezményezte, hogy az adai önkormányzat által november elsejétől a nyugdíjasoknak biztosított ingyenes tudógyógyászati és rehabilitációs szakorvosi rendelés a többségnek gyakorlatilag nem jelent semmit. A helyi önkormányzat október 30-án kiadott közleménye szerint azonban az ingyenes egészségügyi vizsgálatok sorát a következő évben újabb vizsgálatokkal is bővíteni kívánják, mégpedig szív- és érrendszeri betegségekével, mivel ezek gyakoriak a lakosság körében.

Csincsik Zsolt

Kétmilliárd-ötszázmillió pályázati forrásokból

Ada község önkormányzata az elmúlt évek során mintegy kétmilliárd-ötszázmillió dináros bevételhez jutott hozzá különféle pályázati források útján, hangsúlyozta november 7-ei sajtótájékoztatóján Bilicki Zoltán, a község polgármestere, aki elmondta, annak ellenére, hogy nehéz időköt élünk, és az egész országban kedvezőtlen gazdasági helyzet uralkodik, Ada község területén jelentős fejlesztéseket valósítottak meg az elmúlt hat év során.

– Ada községben olyan emberek töltik be a vezető pozíciókat, akik megfelelő tudással rendelkeznek ahhoz, hogy sikeresen pályázzanak és eredményes lobbitevékenységet folytassanak. Ennek bizonyítéka az az összegzés is, amelyet az elmúlt napok során készítettünk el, és amelynek lényege, hogy az elmúlt bő hat évben, amióta jómagam töltöttem be a község polgármesteri tisztségét, Ada község költségvetésében mintegy kétmilliárd-háromszázmillió dinár fordult meg, amely eszközök szűkösen ugyan, de elegendőek voltak arra, hogy a község intézményeit, ezen belül elsősorban az oktatási, a kulturális

és a sportélethez kötődő intézményeket, valamint a közzállalatokat és magát az önkormányzatot fenntartsuk, viszont beruházásokra már nem, éppen ezért más önkormányzatokhoz hasonlóan mi is rá voltunk és vagyunk kényszerülve arra, hogy pályázzunk – magyarázta Bilicki Zoltán, Ada község polgármestere. – Ennek hozadékeként a kétmilliárd-háromszázmillió dináros költségvetés mellett az elmúlt hat évben pályázatok útján sikerült hozzájutni további kétmilliárd-ötszázmillió dinárhoz, amit nagyon nagy eredménynek tartunk, kiváltképp annak tudatában, hogy ebből az összegből kétmilliárd-százmillió a már realizálódott projektumokra irányult, a maradék négyszázmillió dinár pedig olyan projektumokra, amelyeknek a megvalósítása vagy már megkezdődött, vagy a közeljövőben fog megkezdődni, és terveink szerint a következő év végéig az összes ilyen projektumot be fogjuk tudni fejezni – tette hozzá Bilicki Zoltán, Ada község polgármestere.

41. 9.

Újabb jelentős előrelépés

A tartományi kormány elnöke ünnepélyes keretek között helyezte üzembe a szennyvízelvezető rendszer B jelzésű főkollektorát

Bojan Pajtić, a tartományi kormány elnöke és Nebojša Malenković, a Tartományi Nagyberuházási Alap megbízott igazgatója november 25-én a község elöljáróival, Bilicki Zoltán polgármesterrel, valamint Tóbiás József és Tóth Tamás tartományi parlamenti képviselőkkel közösen üzembe helyezték a szennyvízelvezető rendszer újonnan kiépített, B jelzésű főkollektorát, amelynek kiépítése azért különösen jelentős községünk lakossága számára, mert összeköti Ada északi részét a már korábban kiépített főkollektorral, ami azt eredményezi, hogy a szennyvíz a háztartásokból a Moholon található szennyvíztisztító telephez folyik.

A szennyvízelvezető rendszer kiépítésére irányuló projektum negyedik fázisában megvalósult beruházáshoz, amely felöleli 1700 méter vezeték lefektetését, valamint a kollektor kötelékébe tartozó szivattyú-állomás kiépítését, a Tartományi Nagyberuházási Alap közel harmincnyolcmillió dinárral járult hozzá, a fennmaradó tízmillió dinárt pedig Ada község önkormányzata biztosította.

Bojan Pajtić, a tartományi kormány elnöke hangsúlyozta, a szennyvízelvezető rendszer főkollektorának üzembe helyezése Ada község polgárai számára hozzájárul a jobb életkörülmények biztosításához, valamint azoknak a problémáknak a megoldásához is, amelyeket korábban a szennyvíz, illetve a talajvíz okozott a község területén élőknek, majd hozzátette, a mostani beruházás fontos lépést jelent a beruházók idevonzásához szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése terén is. Mint mondta, a tartományi kormány támogatásával Vajdaság területén összesen hetvenöt helyen építették vagy építik ki a szennyvízelvezető rendszert, és már ebből az adatból is kitűnik, mennyire fontos számukra az emberek életkörülményeinek és életminőségének javítása, valamint az egészséges élethez szükséges feltételek megteremtése, illetve mennyire fontos az is, hogy megteremtsek a beruházók idevonzásához szükséges infrastrukturális feltételeket, ami maga után vonja majd a munkahelyteremtés és a dinamikus fejlődés lehetőségét.

Bilicki Zoltán, községünk polgármestere kifejtette, az elmúlt évek során Ada község önkormányzata és a tartományi kormány összesen mintegy háromszázötvenmillió dinárt fektetettek be a szennyvízelvezető rendszer kiépítésére irányuló projektumba. Hozzátette, Ada és Mohol területén mintegy tíz utcában jelenleg is folynak a másodlagos hálózat bővítésére irányuló munkálatok, ám mivel mindkét település egészére vonatkozóan rendelkezésükre áll a teljes kidolgozott tervdokumentáció, az a szándékuk, hogy a következő évben is mindent megtesznek azért, hogy minél nagyobb területen kiépíthessék a másodlagos hálózatot. A polgármester elmondása szerint a jövő évben az önkormányzat mindehhez a tartományi költségvetésből mintegy negyvenmillió dinárra számít, saját eszközeiből pedig közel hatvanmillió dinárt fordít a projektmra, amelynek megvalósításához a tervek szerint a helyi közösségek is nagymértékben hozzájárulnak majd, mint ahogy az elmúlt évben is.

91.9.

Jubilált az óvoda Adán

A Čika Jova Zmaj Iskoláskor Előtti Intézmény fennállásnak ötvenedik évfordulója alkalmából ünnepi műsort tartottak az óvoda szervezésében november 24-én, hétfőn este Adán, a színházteremben, amely

zsúfolásig megtelt. Az ünnepségen Nataša Popov igazgatónő köszöntötte az intézmény munkatársait, a szülőket és a gyerekeket. Mint mondta, a Čika Jova Zmaj Iskoláskor Előtti Intézmény fél évszázados fennállása alatt együtt növekedett és fejlődött a gyerekekkel, hogy a mai napon együtt ünnepelhesék ezt a jelentős jubileumot. A műsoron több mint 270 óvodás lépett fel, akik énekükkel, szavalatukkal és táncukkal az óvoda történetének elmúlt ötven esztendejét kívánták megidézni. A műsor végén öt óvodai dolgozónak ünnepélyesen kiosztották a húsz és a harminc munkaévert járó jubiláris díjat, valamint elbúcsúztatták az intézmény idén nyugdíjba vonult két munkatársát.

Az első óvodát községünkben a hivatalos feljegyzések szerint 1876. augusztus 21-én nyitották meg. Az adai Čika Jova Zmaj Iskoláskor Előtti Nevelési és Oktatási Intézmény az adai községi képviselő-testület végzése alapján 1964-ben alakult meg, azóta az önkormányzat által fenntartott, önállóan gazdálkodó intézményként működik. Tizenkét épületben folyik a munka, amely felöleli a gyermekek tartózkodását, nevelését és oktatását, valamint a megelőző egészségügyi és szociális védelmet is. Az intézmény illetékesei igyekeznek olyan óvodákat kialakítani, ahol a szakmai munka mellett a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet is pozitívan befolyásolhatja a gyermekek személyiségének kiteljesedését és további fejlődését.

Hősi halottaink előtt tisztelegve

Felszentelték az I. világháborúban elesett helybeli magyar honvédek közelmúltban felújított emléktábláját

Mindenszentek napján az adai katolikus temetőben, a régi kápolnánál kegyeleti ünnepséget tartottak az I. világháború kitörésének századik évfordulója, valamint a háborúban hősi halált halt helybeli magyar honvédek tiszteletére emelt emléktábla újraszentalése alkalmából. A rendezvényt a Millecentenáriumi Emlékbizottság és a Vadvirág Hagyományápoló Kör szervezte, védnöke pedig Ada község önkormányzata, valamint az adai I. és II. helyi közösség volt.

Az adai katolikus temetőben található emléktábla újraszentalése

A szervezők nevében Gruber Ferenc, az emlékbizottság elnöke köszöntötte az egybegyűlteket, köztük az egykori honvédek hozzátartozóit, a szabadkai magyar főkonzulátust, valamint az adai önkormányzat és helyi közösségek képviselőit. Majd elmondta, hogy a hősi halált halt 207 adai honvédek a kápolna oldalán lévő emléktábláját 1924. november elsején szentelték fel. Az első világháborúról, vagyis a nagy háborúról és az adai honvédek szerepvállalásáról Molnár Tibor történész, a zentai Történelmi Levéltár munkatársa beszélt az emlékműsoron.

– 1914 júliusának végén, a mozgósítás kihirdetésekor az adaiak is tettek a kötelességüket, bevonultak hadi szolgálatra, legtöbben a szabadkai katonai alakulatokba. A császári és királyi 86. gyalogezredben, a magyar királyi 6. honvéd gyalogezredben, a császári és királyi 8. huszárezredben, valamint a magyar királyi 4. honvéd huszárezredben teljesítettek katonai

szolgálatot. Az adai katonák megjárták a nagy háború valamennyi hadszínterét. Harcoltak Szerbiában, az oroszokkal Galíciában, a Kárpátokban és Bukovinában, valamint az olasz csapatok ellen az Isonzó mentén és a Piavénál. Ha egyetlen szóval kellene jellemezni a magyar katonák részvételét az első világháborúban, akkor az a helytállás szó lenne. A magyar katonák a legnehezebb helyzetekben, a legsúlyosabb és legvéresebb harcokban is megállták helyüket, lehetett rájuk számítani. Ennek azonban nagy ára volt, amit emberéletekben mértek. Az Osztrák–Magyar Monarchia a háború során 9 millió katonát mozgósított. Ebből Magyarországról 3,8 millió katonára vonult be a háborúba, közülük 661 000-en haltak meg. Hősi halottak ők, mert annak tekintünk minden olyan katonát, aki a háború során hazája szolgálatában veszi életét – mondta Molnár Tibor, aki hozzátette: – Adának abban az időben 12 500 lakosa volt. Nem tudjuk pontosan, hogy Adáról hányan vonultak a háborúba. Azt azonban tudjuk, hogy 411-en soha nem tértek vissza családjukhoz, mert életüket veszítették. Elkészült már a kézirat, amely neveik mellett tartalmazza a katonai szolgálatukra és a halálesetükre vonatkozó adatokat is. Adát óriási veszteség érte 411 polgárának elvesztésével. Az a tény pedig, hogy az elesettek zöme 20 és 40 év közötti férfi volt, a mai napig érezteti a társadalomra gyakorolt negatív hatását. Ada első hősi halottja feltehetően Miklós Pál 86/3. zászlóaljbeli őrzető volt, aki a szarajevói kórházban hunyt el a harctéren elszenvedett sebesülés következtében 1914. augusztus 22-én. A levéltárban őrzött adatokból tudjuk, hogy az utolsó adai katona, aki életét vesztette, valószínűleg Sörös Imre tüzér volt. Ő mindössze 21 évesen már a fegyverszünet aláírását követően egy budapesti kórházban hunyt el 1918. november 15-én – közölte a történész.

A kegyeleti rendezvény a felújított emléktábla koszorúzásával és újraszentalésével zárult. Kurin István adai plébános szentelte meg az emléktáblát, amelyet Magyarország Szabadkai Főkonzulátusa képviselőjében dr. Kovács Gábor, az adai önkormányzat részéről Bilicki Zoltán és Urbán Mónika, az I. helyi közösség nevében Gecse István és Gecse Attila, a II. helyi közösség részéről Varga Elfride és Horti György, a Millecentenáriumi Emlékbizottság képviselőjében pedig Gruber Ferenc és Tóth László koszorúzott meg. Az emlékműsört a Vadvirág HK asszonykórusának és szavalóinak, Szügyi Leventének, Tóth Teodórának és Tóth Ádámnak, valamint Pintér Olivér zenetanárnak és a Kócos zenekar által kísért Molnár Csikós Gábor énekesnek az alkalmi zenés-irodalmi összeállítására tette ünnepélyesebbé.

Csincsik Zsolt

Az ártatlan áldozatokra emlékezve

A moholi katolikus temetőben november másodikán megemlékezést tartottak az 1944/45-ben ártatlanul meghurcolt és kivégzett áldozatok tiszteletére állított emlékműnél. A rendezvény kezdetén Nagy Rózsa törökfalui népdalénekes énekelt el a Himnuszot, majd Mester Dániel moholi plébános mondott imát, amelyet követően megszentelte a kivégzett falubeliek névsorát tartalmazó emléktáblát és a nagy keresztet. A rendezvényt Boja Lúcia és Budai Boglárka szavalók, valamint Nagy Nikolett népdalénekes alkalmi műsora tette ünnepélyesebbé.

A megemlékezésen elsőként Világos Tibor, a Vajdasági Magyar Szövetség helyi szervezetének elnöke szólt az egybegyűltekekhez, aki a hetven évvel ezelőtti történéseket idézte fel, majd Egeresi Sándor, a Vajdasági Magyar Szövetség tartományi parlamenti képviselője, aki a rehabilitáció jelentőségéről beszélt, végül dr. Plank Zoltán, Magyarország Szabadkai Főkonzulátusának konzulja, aki az emlékezés fontosságára hívta fel a figyelmet.

A rendezvény zárásaként az egybegyűltekek megkoszorúzták az 1944-45-ben ártatlanul meghurcolt és kivégzett áldozatok tiszteletére állított emlékművet, amelynél Magyarország Szabadkai Főkonzulátusa nevében dr. Plank Zoltán, a Magyar Nemzeti Tanács nevében Ricz György,

a Szerb Haladó Párt nevében Stanka Mihajlov és Dragan Čeleketić, a Vajdasági Magyar Szövetség nevében pedig Egeresi Sándor, Pátyi Lajos és dr. Tóth Barna Elvira helyezték el az emlékezés virágait.

A. G.

A megemlékezésen Mester Dániel moholi plébános mondott imát

Értékközpontú szórakoztatás

Az elmúlt hetek során több vajdasági településen is nagy sikerrel mutatták be az Adai Szintársulat legújabb interaktív zenés mesejátékát

Avajdasági magyar költők, köztük elsősorban Domonkos István művei állnak a központjában Baráth Hajnal Anna, Máriás Endre és Zsoldos Ervin *Eperfa ágán kismadár* című interaktív zenés mesejátékának, amely az Adai Szintársulat berkeiben készült, és az elmúlt hetek során több vajdasági településen is nagy sikerrel mutatták be.

A gyermekek nagy élvezettel vettek részt az *Eperfa ágán kismadár* című interaktív zenés mesejátékban

A mesejáték története szerint a két főhős, Panna és Jancsi útra kelnek, hogy visszaszerez- zék a király elrabolt madarát, majd kalandos utazásaik során rálelnek az igaz barátság gyűrű- jére, amelynek segítségével sikerül legyőzniük minden útjukba gördülő akadályt. Útjuk során a különféle csodás elemek mellett a közönség soraiban helyet foglaló gyermekek segítségére is szükségük van ahhoz, hogy a leküzdjék a nehé- zségeket, amiben a gyermekek minden helyszí- nen nagy lelkesedéssel segítettek nekik.

Az alkotók ezúttal különösen nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy produkciójukban a magyar gyermekirodalom gyöngyszemei mellett a vaj- dasági magyar irodalom kiemelkedő versei is helyet kapjanak. Domonkos István *Eperfa ágán* című verse, illetve magának a költőnek az alakja például szinte az egész történeten végigvonul, de az ő alkotásai mellett más kortárs költők műve- it, sőt saját alkotásaikat is felhasználták annak érdekében, hogy a mesejáték egységes egészzé álljon össze. A korábbi években készült ilyen jellegű produkcióikhoz, a *Lélek lép a lajtorján*, a *Mesék meséje* és a *Fababádlombból* című inter- aktív zenés mesejátékokhoz hasonlóan ezúttal is fontos szerep jut a népdaloknak és a megze- néstett verseknek, amelyek közül néhányat a közönség soraiban helyet foglaló gyermekekkel is elsajátítottak, ugyanis az alkotók saját beval- lásuk szerint rendkívül fontosnak tartják, hogy ilyen módon próbálják meg népszerűsíteni eze- ket a műfajokat a gyermekek körében, hozzájá- rulva ezáltal zenei ízlésük fejlődéséhez.

Az Adai Szintársulat vezetői, Baráth Hajnal Anna és Máriás Endre zenészkollégájukkal, Zsoldos Ervinnel kiegészülve 2011 októberében indították el azt az interaktív zenés mesejáték- sorozatot, amelynek elsődleges célja a magyar irodalom gyöngyszemeinek népszerűsítése az óvodás és alsós általános iskolás gyermekek körében, amit az elmúlt évek során különböző módon próbáltak megvalósítani. 2011-ben, ami- kor a *Lélek lép a lajtorján* című produkcióval első ízben tettek kísérletet minderre, akkor Weöres Sándor *Holdbeli csónakos* című művét vették alapul, annak alaptörténetét csupaszították le, majd építették fel újra, mégpedig olyan módon, hogy a történet eredeti szereplője, Vitéz László idős korában jelent meg a közönség előtt, és visszaemlékezések formájában mesélte el Pá- vaszem kisasszony történetét, aki újra meg újra megjelent a színen.

A 2012-ben bemutatott *Mesék meséje* című interaktív zenés mesejáték Kányádi Sándor mű- veinek felhasználásával készült, amelyeket az alkotók egy vásári történetre fűztek fel. A mese- játék férfi főszereplője, Péter falusi parasztem- berként jelent meg a színen, arról ábrándozva, milyen lenne az élete, ha egyszer maga is gazdag ember lehetne, amely jelenet során, annak hu- morossága folytán teljességgel magával ragadta a gyermekeket, akik ezt követően már felszaba- dultak, örömmel kapcsolódtak be a történetbe, és vettek részt maguk is annak lefolyásában.

A 2013-ban bemutatott *Fababádlombból* című produkció férfi főszereplője a beszédes nevű,

kissé bugyutának tűnő figura, Fa Jankó volt, aki a történet elején olyan figuraként jelent meg, akit a gyermekek egymás között kicsúfolnak, a mesejáték végére azonban a gyermekek nem- csak elfogadták olyannak, amilyen, hanem meg is szerették őt, aminek köszönhetően folyamato- san segítették őt a két fábaba vándorlása során, nemcsak fizikai, hanem lelki értelemben is.

Az alkotók az irodalom népszerűsítése mel- lett kiemelt fontosságú céljuknak tekintik, hogy mesejátékaik révén megkíséreljenek hozzájá- rulni a társadalomban élő negatív előítéletek le- bontásához, illetve az elfogadásra való nevelés eredményesebbé tételéhez is, ami az előadások során tapasztalt visszajelzésekből és az óvónők későbbi visszajelzéseiből ítétele rendre ered- ményesen valósul meg. Mindezen célkitűzések mellett az előadásoknak fontos részét képezi a gyermekek figyelmének felhívása az elvándor- lás problémájára, amely az elmúlt évek során mind számottevőbb problémaként jelenik meg társadalmunkban. Ennek jegyében a vándorlás, illetve a boldogságkeresés motívumának mind- egyik történet szereplőinek életében meghatá- rozó szerep jutott, ugyanis valamennyien útra keltek, majd vándorlásaik során rá kellett döb- benniük arra, hogy az igazi boldogságukat csak- is a szülőföldjükön találhatják meg, ezért végül valamennyien hazatértek otthonukba.

Az Adai Szintársulat vezetői által létrehozott interaktív mesejátékok rövid távú hatásai a gyer- mekek azonnali visszajelzéseiből, illetve az óvá- rók és a szülők által elmondottakból viszonylag pontosan lemérhetők. A hosszú távú eredmé- nyek azonban, amelyek az oktatási folyamatok alapvető célkitűzései közé tartoznak, jóval nehe- zebben, hangsúlyozzák az alkotók hozzáátve, az ilyen típusú élmények lehetőségének biztosítása révén csakis akkor lehet komoly eredményeket elérni, ha azokhoz megfelelő pedagógiai mód- szerekkel történő elmélyítés is társul – legyen szó akár a mesejátékokban szereplő versek vagy dalok elmélyítésének, akár az azok által közölni kívánt gondolatok beágyazódásának sikeres- ségéről –, illetve akkor, ha az ilyen módszerek alkalmazásával történő készségfejlesztések vi- szonylagos rendszerességgel jelennek meg az oktatási és nevelési folyamatban.

A Tartományi Oktatási, Jogalkotási, Közigaz- gatási és Nemzeti Kisebbségi Titkárság, valamint Zenta Község Gyermekjogi Tanácsa támogatásá- val, az Adai Szintársulat és a TM-People Inter- national Kft. együttműködése révén létrejött *Eperfa ágán kismadár* című produkció készítői azt szeretnék, ha a jövőben még több vajdasági település óvodás és kisiskolás diákjai számára lehetőséget tudnának majd biztosítani az inter- aktív zenés mesejáték megtekintésére, ilyen módon teremtve meg számukra nemcsak az ön- feledt szórakozás lehetőségét, hanem a játszva tanulás örömet is.

Horváth András

A magyar nyelv napját ünnepeelve

Kettős könyvbemutatót tartottak az adai Szarvas Gábor Könyvtárban

Az adai Szarvas Gábor Könyvtárban november 13-án a magyar nyelv napja alkalmából *Nyelv és önépítés* címmel megtartott rendezvényen ünnepélyes ke-
retek között mutatták be dr. Hódi Éva *Ha szóra nyitod ajkad – Nyelv és nyelvművelés a Délvidéken* című köte-
tét, valamint dr. Hódi Sándor *Kongresszus Abbáziában – A titokzatos Én nyomában* című könyvét, amelyek nemrég
láttak napvilágot a Széchenyi István Stratégiakutató Társaság gondozásában.

Az adai Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület és a Széchenyi Stratégiakutató Társaság közös rendezvényén *Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós* címmel dr. Hódi Éva, a Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület elnöke mondott ünnepi köszöntőt, amelyben kitért anyanyelvünk helyzetére, a nyelv és a közösség kapcsolatára, valamint az ön- és közösségépítés, az anyanyelv tér- és értékesítése, az elvándorlás és az asszimiláció kérdéseire, illetve az anyanyelv, az irodalom, a történelem és az identitás viszonyrendszerére is. Ezt követően bemutatták dr. Hódi Éva és dr. Hódi Sándor legújabb, *Ha szóra nyitod ajkad – Nyelv és nyelvművelés a Délvidéken*, illetve *Kongresszus Abbáziában – A titokzatos Én nyomában* című könyveit, amelyekből Ágoston Iholya olvasott fel részleteket, a Vadvirág Hagymányápoló Kör tagjai, Apró Boglárka és Bognár Odett pedig alkalmi produkcióikkal tették színesebbé a magyar nyelv napja alkalmából megtartott kettős könyvbemutatót.

Dr. Hódi Éva és dr. Hódi Sándor az adai Szarvas Gábor Könyvtárban megtartott kettős könyvbemutatón

HA SZÓRA NYITOD AJKAD

A magyar nyelv napja alkalmából megtartott rendezvényt követően dr. Hódi Éva lapunknak nyilatkozva kifejtette, kötetének címe, amelyet Bujdosó Ágnes egyik művéből kölcsönözött, arra utal, hogy ha valaki elkezd beszélni, azaz szóra nyitja az ajkát, akkor nem mindegy, hogy azt hogyan teszi, hiszen mind közlendője tartalmát, mind annak formáját tekintve felelősséggel tartozik nemcsak önmaga, hanem a környezetének felé is.

– A *Ha szóra nyitod ajkad* című kötet alcíme *Nyelv és nyelvművelés a Délvidéken*, ugyanis ezzel a gyűjteményes kiadvánnyal az elmúlt húsz év nyelvművelő munkájának szerettem volna emléket állítani. A kötet két részből áll, amelyek közül az elsőt olyan köszöntők, üdvözlőbeszéd, laudációk, illetve különféle kiadványok előszavai, bevezetői kaptak helyet, amelyeket egyrészt különböző jeles alkalmakkor mondtam el, mint például az anyanyelvi világnapon, a magyar nyelv napján, a magyar kultúra napján, másrészt a Szarvas Gábor Nyelvművelő Na-

pok kiadványainak előszavaiként, bevezetőiként jelentek meg. Ezeknek a szövegeknek a végigolvasása során az elmúlt húsz év története is kibontakozik, amiből kiderül egyebek mellett az is, milyen háttértörténetek közepette zajlott a nyelvművelői tevékenység és a nyelvért folytatott küzdelem. A könyv második részében olyan hosszabb lélegzetű tanulmányok, illetve olyan előadások szerkesztett változatai kaptak helyet, amelyek vagy különféle folyóiratokban láttak napvilágot, vagy valamilyen tanácskozáson hangzottak el. Természetesen ezek is elsősorban a nyelv helyzetével foglalkoznak, illetve tágabb értelemben a kultúra helyzetével, mivel a nyelv és a kultúra szoros összefüggésben áll a könyvtárakkal, a könyvtárak helyzetével is – magyarázta dr. Hódi Éva. Kérdésünkre, hogyan látja, az elmúlt évek, évtizedek során milyen változások befolyásolták a vajdasági magyar nyelv alakulását, hozzátette: – Az elmúlt évek, évtizedek során sokféle előrelépés történt a magyar nyelv alakulásával kapcsolatban, úgy gondolom, egyebek között éppen a Magyar Nemzeti Tanács Nyelvhasználati Bizottsága ténykedésének köszönhetően, amely több szempontból is éreztette a hatását, elég, ha csak a magyar helységnevek használata vagy a hivatalos nyelvhasználat terén elért eredményekre gondolunk, amelyek igen komoly előrelépéseknek tekinthetők. De említhetném például a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar létrejöttét vagy a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet létrejöttét is, amelyek szintén rendkívül fontos eredményeknek tekinthetők a vajdasági magyar közösség életében. Ami a nyelvművelés mozgalmát illeti, az elmúlt évek során mindig nagy érdeklődés mellett tartottuk meg a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok rendezvénysorozatát, amelybe nagyon sok fiatal is sikerült bevonnunk, és a tudományos tanácskozások színvonalát is sikerült igen magasra emelnünk, ami nagymértékben hozzájárult és hozzájárul ma is a nyelvművelés mozgalmának továbbéléséhez. Hosszú ideje szorgalmazzuk a nyelvművelés és a nyelvvél való foglalkozás intézményesítése érdekében egy ún. nyelvi iroda létrehozását, amelynek jogi akadályai tudomásom szerint nincs, csupán anyagi akadályai vannak, de bízom benne, hogy a közeljövőben ezeket az akadályokat is sikerül majd elhárítani, és megvalósulhat az erre irányuló elképzelésünk is.

KONGRESSZUS ABBÁZIÁBAN

A kettős könyvbemutató után dr. Hódi Sándor lapunknak nyilatkozva kifejtette, a *Kongresszus Abbáziában – A titokzatos Én nyomában* című könyve elsősorban arról szól, hogy a rendkívül gyorsan változó időkben nagyon gyakran kényszerülünk arra, hogy saját elképzelésünket, énképünket hozzáigazítsuk azokhoz a viszonyokhoz, amelyek körülvesznek bennünket, éppen ezért – mint mondta – korántsem biztos, hogy a korábban kialakult énképünkkel boldogulni tudunk a változó világban.

– A mai helyzettel ellentétben korábban generációk sora élte meg és érezte sajátjának ugyanazt a kultúrát, vallotta ugyanazokat az értékeket, vált ilyen vagy olyan személyiséggé, töltött be ilyen vagy olyan szerepeket, mára azonban már minden bizonytalanná vált, ami bizonyos értelemben nagyon is próbára teszi az embert. Éppen ezért az én-t próbálom meg pszichológiailag és filozófiailag újradefiniálni, az olvasó számára is megfoghatóbbá és értelmezhetőbbé tenni, mert úgy vélem, hogy az a hamis kép, ami bennünk él, miszerint az én-t képező személyiség állandó struktúráként van jelen bennünk, nem helytálló. Meg kell tanulnunk igazodni a folyamatosan változó helyzetekhez, meg kell tanulnunk igazodni az újabbnál újabb kihívásokhoz. Persze, nagyon nehéz feladni vagy akár csak módosítani is a korábbi szemléletünket vagy a korábban kialakult értékrendünket, pedig kétségtelen, hogy olykor bizony erre kényszerülünk. Ahhoz azonban, hogy ne essünk át a ló túlsó oldalára, ne váljunk nihilistákká, ne fordítsunk teljesen hátat a korábbi önmagunknak, hanem valamiféle következetesség mentén próbáljuk meg megélni a változásokhoz való alkalmazkodást, nagyon sok ismeretre van szükség. Ezt próbáltam megfogalmazni ebben a könyvben, egy olyan központi esemény, egy olyan kongresszus

köre szervezve, ahol történetesen éppen az élet értelemdása, illetve ennek hiánya, az öngyilkosság volt terítéken. A könyvben az élet különböző apró eseményeiből, találkozásokból, barátságokból és egyéb eseményekből táplálkozva próbáltam meg egy megfogható, egységes élménnyé formálva, esszéisztikus módon elmondani mindezt – magyarázta dr. Hódi Sándor, majd kérdésünkre, tapasztalatai szerint a társadalmi jelenségek milyen módon járulnak hozzá az én formálódásához és énkép alakulásához, hozzátette: – Mivel mi megéljük az adott viszonyokat, minden változás, legyen szó akár politikai, gazdasági vagy nyelvi változásokról, sőt akár a saját személyes viszonyainkon belül lezajló változásokról, érinti és befolyásolja az énképünk alakulását is, hiszen az idő múlásával a világról vallott felfogásunk, amit hat-, nyolc- vagy éppen tizenhat éves korunkban kialakítottunk magunkban, nem marad és nem is maradhat ugyanolyan, mint amilyen akkor volt, nem működik és nem is működhet ugyanúgy, mint akkor. Hiszen állandóan újraértelmezzük azt a világot, vagy legalábbis annak bizonyos momentumait vagy eseményeit, amelyben élünk, és amelynek a részesei vagyunk.

Dr. Hódi Sándor szerint igen komoly problémát okoz az, hogy a felnövekvő generációk tagjai mind kevésbé tudják megfogalmazni önmagukat. – Amerikában negyvenmillió fiatal szed valamilyen antidepresszánst, ami azt jelenti, hogy kicsúszott a talaj az én konstruálódása alól, az önmegfogalmazás alól. Abban a világban, ahol a jelszó az, hogy *Valósítsd meg önmagad! Csak te számítasz! A mának élj! Nincs múlt és jövő, csak most van!*, a felnövekvő generáció nem tudja megfogalmazni önmagát. Ahhoz ugyanis, hogy meg tudjuk fogalmazni önmagunkat, nagyon mélyen benne kell lennünk a társadalmi és a kulturális viszonyok rendszerében, koherensen el kell sajátítanunk, fel kell ismernünk a mélyebb történéseket, amihez idő, távlat és elmélyültség is kell. Azt már Freud is felismerte, hogy a kulturális mintákat nagyon

A magyar nyelv napja alkalmából rendezett eseményen felléptek a Vadvirág Hagományápoló Kör tagjai is

nehéz beilleszteni a saját szükségleteinkbe, törekvéseinkbe, vágyainkba. Az ehhez szükséges ismeretanyag sajnos nagyon sok fiatalból, de nemcsak fiatalból, hanem idősebb személyből is hiányzik. Mindezt azonban mindenképpen el kell sajátítanunk ahhoz, hogy harmóniában élhessünk, ami a mai világunkban már-már művészetnek tekinthető – magyarázta legújabb, *Kongresszus Abbáziában – A titokzatos Én nyomában* című könyve kapcsán dr. Hódi Sándor.

Máriás Endre

A liba és az újbórr ünnepe

Adán táncgálát tartottak Márton-nap alkalmából

A Vadvirág Hagományápoló Kör november 8-án Adán, a színházteremben látványos és hangulatos néptáncgálát mutatott be *Lipem, lopom a szőlőt!* címmel Márton-nap alkalmából. A műsorban felléptek a *Füzike*, a *Csillagvirág* és a *Társóka* táncgyűttes néptáncosai, akiktől a közönség *somogyi, szentiványi, galgamenti, gömőri és felcsíki* táncokat láthatott. A *koreográfiát Resócki Roland* készítette, kísért a *Véka népzenei együttes*.

A közönség ezúttal is látványos produkciókat kísérhetett figyelemmel

A Vadvirág táncosai újbórral és pogácsával fogadták az előadásra érkező vendégeket. A Márton-napi hagyományok és a szőlősgazdák szerint ugyanis ilyenkor kell megkóstolni az újbort, amit ezúttal Adankó Nándor adai borász jóvoltából izlelhettek meg a vendégek. A táncgála előtt Varga Lívia, a Vadvirág Hagományápoló Kör elnöke köszöntötte a közönséget, aki felidézte a Márton-naphoz kötődő népszokásokat, köztük az ilyenkor szokásos újborkóstolást és a libapecsenye-fogyasztást, valamint megemlékezett Szent Mártonról is, aki a hagyomány szerint a libák gágogásának köszönhetően lett püspökké. A hagyományápoló kör elnöke a műsor végén elmondta, hogy a közönség legközelebb december 20-án láthatja a táncosokat a Vadvirág Hagományápoló Kör karácsonyi műsorán. Továbbá bejelentette, hogy a Vadvirág HK az idén is csatlakozott a *Jónak lenni jó!* elnevezésű jótékonyági akcióhoz, és megszervezik a gyűjtést a szegény sorsú családok számára, akiknek elsősorban ételmezt, tanszert, meséskönyvet, játékokat és lábbelit gyűjtenek. Az adományozók az adományokat minden kedden és pénteken 17.30 és 20 óra között adhatják le a Vadvirág Hagományápoló Kör székházában. A Márton-napi rendezvény táncgálával zárult a Vadvirág székházában.

Csincsik Zsolt

Aki az állatokat szereti, a lovakat is meg tudja szeretni

Kiss Gáborral, a Nemzeti Vágta adai résztvevője,
Finlandia trénerével és tulajdonosával beszélgettünk

Ajó sporteredményhez általában sok mindennek össze kell állnia. A megfelelő felkészülési időszaknak és lelkiállapotnak, valamint a megfelelő pillanatoknak. Hogy mennyire lehet ezeket tudatosan egymás mellé építeni, és hogy ehhez mekkora kitartás kell, azt kívülállóként nehéz felbecsülni, főként abban az esetben, ha a sikerhez ember és állat összhangja szükséges a legapróbb rezzenés szintjén is. Mi mégis megpróbáltuk.

Szeptember végén zajlott le Budapesten a Nemzeti Vágta, amelyen részt vett Finlandia, az adai Kiss Gábor és Kiss Zoltán tizennégy éves ügétőkancája is. A selejtező futamon, a Vajdasági Vágtán Finlandia Kiss Zoltánnal a nyeregben második helyezést ért el, Muzslya színeit képviselve. Az angol versenylovat a testvérpár készítette fel a versenyre. A selejtezőn és a döntőn szerzett tapasztalatairól Kiss Gábort kérdeztük, aki elsősorban Finlandia felkészítését végzi. A huszonnyolc éves adai fiatalembertől először azt szeretnénk volna megtudni, milyen utat kell bejárnia valakinek ahhoz, hogy kijusson a Nemzeti Vágtára.

– Beneveztünk az andrásnépei (Zobnatica) Vajdasági Vágtára, ahol másodikak lettünk – kezdte el mesélni Gábor az élményeit. – Finlandia előtt egy orrhossznyival nyertek, a testvérem hajtotta a lovat. Mivel minden futamból csak az első jutott tovább, úgy tűnt, hogy lemaradtunk a döntőről. A Vajdasági Vágta azonban így is felejthetetlen élmény volt számunkra. Rengeteg nézővel, rengeteg helyről. Mi Muzslyát képviseltük, onnan is busszal jöttünk szurkolni az emberek. Szerettünk volna Ada színeiben indulni, mert ugyebár adaiak vagyunk, de Adát

végül Gyarmat István képviselte. Ha ez nem is sikerült, úgy gondoltuk, hogy akkor legalább Finlandia részvétele legyen fontos, ezért döntöttünk úgy, hogy Muzslya színeiben indulunk – magyarázta Gábor.

A sors végül úgy hozta, hogy mégis elutazhatunk a budapesti döntőre, igaz, már nem Muzslya, hanem Tornynos színeiben, hiszen időközben a futamgyőztes lova lebetegedett, ezért őket kérték fel arra, hogy készítsék fel Finlandiát a döntőre.

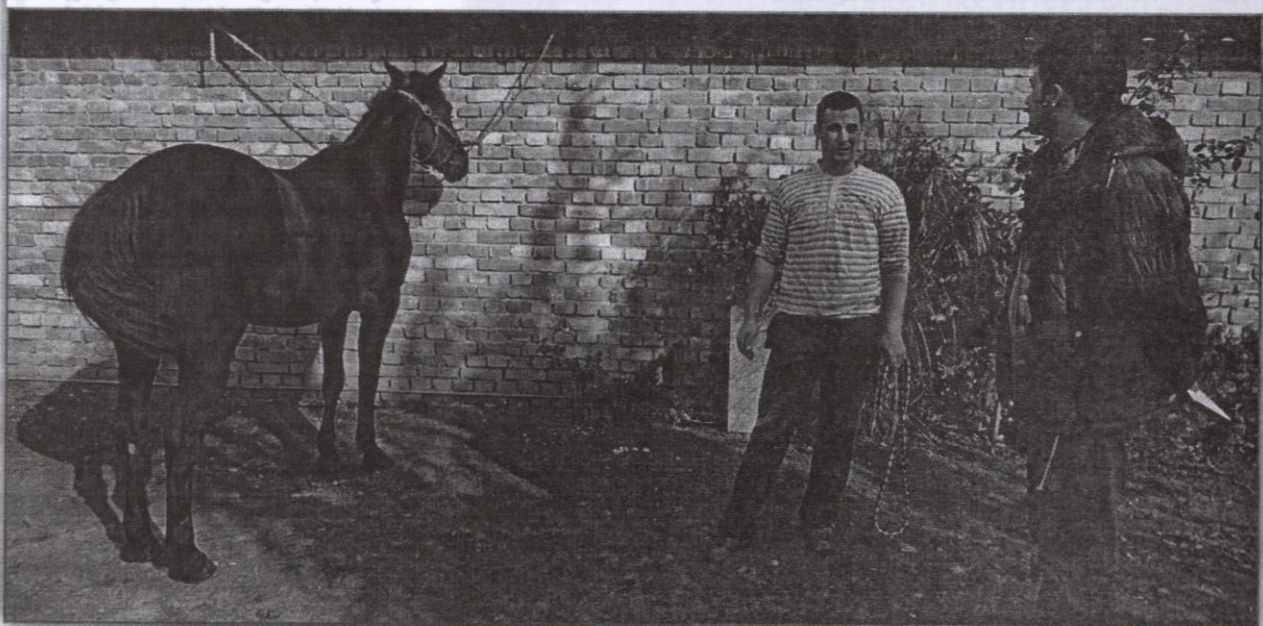
– Számítottak ránk, ezért elfogadtuk a felkérést, hogy elmegyünk, és elvisszük Finlandiát a beteg ló helyett. Mindössze két hetünk volt a felkészülésre, ami nagyon nehéz feladat elé állított bennünket, hiszen ennyi idő alatt nagyon nehéz eredményt elérni. De úgy gondoltuk, ha nem vállaljuk, akkor megsértjük őket – fogalmazott Finlandia tulajdonosa, aki hozzátette, a versenyre való felkészítés teljes időtartama általában három hónapot vesz igénybe egy ügétőlónál. Ennek ellenére igyekeztek minden tőlük telhetőt megtenni.

– Végül eljutottunk Budapestre, a Nemzeti Vágtára. Kétnapos rendezvény volt, ami szintén egy életre szóló élményt jelentett számunkra.

Kiss Gábor és a Nemzeti Vágtát is megjárt lova, Finlandia

Mindenki hangosan szurkolt mindenkinek, hihetetlen hangzavar volt, páratlan fogadtatásban részesültünk. Éjszaka biztonsági őr vigyázott a lovakra. Mindennek megvolt a helye és a módja. Egy nagyon szép élmény volt ez számunkra. Nehéz futamunk volt, az indulók a legjobb

időket futották. A mi lovunkat a tornyosi Nagy Norbert hajtotta, ő is elégedetten nyilatkozott az eredményről. Szívéből szaladt Finlandia is, és a zsoke is megtett mindent, ami tőle tellett. Az utolsó ötszáz méteren sajnos lemaradtunk, így hat lóból a hatodikak lettünk. De dolgoztunk tovább, a rá következő héten Csantavéren nagy fölénnyel nyertük meg az ottani versenyt, ahol újra a testvérem hajtotta Finlandiát – mesélte.

FINLANDIA IGAZÁBÓL CSALÁDTAGNAK SZÁMÍT

Az út, ami Gábort és Zoltánt ilyen messzire vitte, hosszú évekkel korábbra vezethető vissza. A fivérek már gyerekként közel kerültek az állatokhoz. A fiúk édesanyja akkor a Halász József Mezőgazdasági Birtokon dolgozott, ők pedig rendszeresen a birtok lovai körül serénykedtek.

– Én nyolcéves voltam, a testvérem pedig öt. A birtokon kerültünk igazán közeli kapcsolatba a lovakkal, bár már előtte is szeretjük őket. Végül vettünk egy ügétő versenylovat, először azzal kezdtünk versenyezni. Utána lett a miénk Finlandia. Részt vettünk lovaglótúrán, majd úgy gondoltuk, hogy nekivágunk

a vágtnak is – emlékezett vissza Gábor, aki szerint mindennek az alapja az, hogy szeretni kell az állatot. – Rengeteg foglalkozást igényelnek napi szinten, kifutót, tréninget. Finlandia igazából családtagnak számít. Aki az állatot szereti, az a lovakat is meg tudja szeretni. A legtisztább háziállatok közé tartoznak. A lovak gondozása voltaképp olyan, mint a gyermeknevelés, annak minden feladatával együtt jár – fogalmazott. – Finlandia kicsikója sajnos elpusztult. Miután megvettük, elkezdtük vele a felkészülést. Sokan nem értették, hogy mit akarunk még vele. A szabadkai aratóünnepségen, a Dužijancán indultunk vele először versenyen, a testvérem is azon a futamon hajtotta először Finlandiát. És megnyerték. Ez számunkra egy hobbi. Igen drága, de ha már itt vannak az állatok, szeretjük őket, és csináljuk tovább. Siker ez nekünk is, és siker ez Adának is – tette hozzá.

Mint mondta, a lovassport jelentős anyagi támogatást igényel, ezért sokan csak hobbi-lovaglással foglalkoznak. Szerinte azonban alapvetően pozitívnak tekinthető az, hogy a lovaglás egyre népszerűbb kikapcsolódási módnak számít településünkön is. Ugyan-

kor megjegyezte, mivel Adán lóból és lovasból is sok van, úgy látja, ha a lovakkal foglalkozó emberek jobban összetartanának, sokkal több mindent el tudnának érni.

– Februárban kezdjük újra az edzést, készülünk a júniusi Vajdasági Vágtára, ami ugyanúgy, mint az idén, a Nemzeti Vágta előselejtezője lesz – vezetett be bennünket Gábor a következő időszakra vonatkozó terveibe. – Megpróbáljuk a legjobbat kihozni magunkból és Finlandiából is. Minden ló egyedi tréninget igényel. Van, amellyel többet, és van, amellyel kevesebbet kell foglalkozni ahhoz, hogy a legjobbat hozzuk ki belőle. Finlandia esetében nem kell túl sok munka, gyorsan csúcsformába tud kerülni. Az eddigiek során sokat segített nekünk Pál Károly bácsfeke-tehegyi vállalkozó, akit ezért mindenképpen köszönet illet. Szintén nagyon jólesett, amikor a futamot követően meglátogatt bennünket Bilicki Zoltán, községünk polgármestere, a községtől pedig ajándékutalványt kaptunk. Őszintén reméljük, jövőre Adát képviselhetjük majd a vágtna – tette hozzá Gábor.

.....
Pál Zsófia
.....

Új évaddal startolt a Célkeresztben

November 25-én indult a Pro Media Televízió nagy népszerűségnek örvendő Célkeresztben című közéleti magazinműsorának új évada. A zömében közéleti és kulturális témákat felölelő műsor egy évvel ezelőtt indult azzal a céllal, hogy a két szomszédos Tisza menti község, Ada és Zenta lakossága minden napjainak legmeghatározóbb kérdéseit dolgozza fel, közvetlenül, a mindennapok emberének szemszögéből nyújtva betekintést az adott problémakörökbe.

A műsor alapját az első évadban az aktualitásokhoz kötődő stúdióbeszélgetések mellett a jelentős eseményekről készült tudósítások képezték, amin a készítők ezentúl sem kívánnak változtatni, így az első adásban szó esett egyebek mellett az átadásának százéves jubileumát ünneplő zentai városházáról tartott tanácskozásról; a vajdasági magyar képzőművészet napja alkalmából megnyitott különleges kiállításról; a magyar nyelv napja alkalmából megtartott kettős könyvbemutatóról; a Zentai Magyar Kamaraszínház legújabb előadásának bemutatójáról; az Adai Szintársulat készülő új produkciójáról; a Hóféherke Óvoda környezettudatosságra való nevelésre irányuló programjáról, valamint a Tiszavirág Kajakklub sikereiről is.

A Célkeresztben című, kéthetente jelentkező magazin szerkesztője és műsorvezetője Máriás Endre, rendezője pedig Ürményi Frigyes, az adások elkészítésében közreműködik Bózsó Izabella, Gajo Gábor, Huszák Gábor, Retek Attila és Ürményi Róbert is. A műsor létrejöttét a Magyar Nemzeti Tanács és a TM-People International Kft. támogatja. Az adások helyszínét az adai Corsaro pizzéria biztosítja.

A Célkeresztben című műsor adásai Zentán minden második kedden 17 órai kezdettel lesznek láthatók, Adán pedig ugyanezen

a napon háromnegyed órával később, azaz 17.45-től. A műsor ismétlése Zentán csütörtökönként és vasárnaponként 9 órától, Adán szerdánként 9 órától és vasárnaponként 14 órától kerül adásba a Pro Media csatormán. Újdonságnak számít, hogy a műsort ebben az évadban a Pannon RTV is átveszi majd, amelynek nézői szombatokonként fél öttől kísérhetik figyelemmel a Célkeresztben című magazint.

.....
H. A.
.....

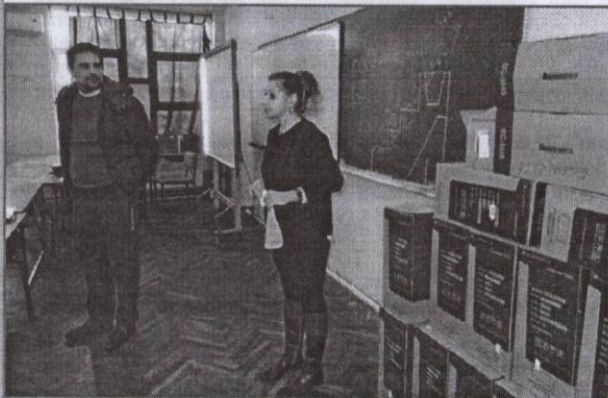

A magazin műsorvezetője, Máriás Endre az első adás két vendégével, Kopasz Ildikóval és Bálizs Jutkával

Önkormányzati hírek

BŐVÜLT A MŰSZAKI ISKOLA SZÁMÍTÓGÉPPARKJA

Tizenhat korszerű, nagy kapacitású számítógéppel bővült az adai Műszaki Iskola eszközkészlete. A multimédiaterem berendezéseinek felújítását az iskola és Ada község önkormányzata közösen vállalta azzal a céllal, hogy növeljék az intézmény versenyképességét a környék iskoláihoz képest. Miután üzembe helyezték a számítógépeket, Bilicki Zoltán polgármester ellátogatott a Műszaki Iskolába, ahol Gilice Hilda igazgató-nő körbevezette, és megmutatta a megújult multimédiatermet is.

ZÚZOTT KÓVEL TÖLTÖTTÉK FEL A MOHOLI FÖLDES UTAT

A mezőgazdasággal foglalkozók kérésére zúzott kötörmelékkel töltötték fel Moholon a néhai téglagyár mellett elhaladó nagy forgalmú földes utat, amely a moholi rétbe vezet. A költségeket közösen fedezi Ada község önkormányzata és a moholi helyi közösség. Az út menti föld elegyengetésével zárulnak a munkálatok, ami számos földműves és közlekedő körülményein javít.

KICSERÉLTÉK A VÍZVEZETÉKET AZ ÓVODÁBAN

Újra cserélték az adai Čika Jova Zmaj Iskoláskor Előtti Oktatási és Nevelési Intézmény Szivárvány épületében a vízvezetékrendszert. Mint azt a polgármesteri hivatal tájékoztatójában olvashattuk, az épületben egyre gyakrabban okozott problémát a vízvezeték, emiatt helyezték el az új, korszerű struktúrát. A Szivárvány óvoda vizellátása ezután a Karadorde utcából történik. (A képen Nataša Popov, az óvoda igazgatónője és Bilicki Zoltán polgármester)

BEFEJEZŐDTEK A KOLLÉGIUM ÉPÍTKEZÉSI MUNKÁLATAI

A végéhez érkeztek a leendő kollégium építkezési munkálatai. Elkészültek a fürdőszobák, beszerelték a riasztó és a központi fűtés rendszerét, még az épület bútorozása van hátra, amelyre a 2015-ös költségvetési tervezetben különítettek el keretet. Az épület üzembe helyezéséhez szükséges engedély beszerzése is folyamatban van. A kollégium Ada község önkormányzatának tulajdona lesz, az adai Műszaki Iskola üzemelteti majd, a működési költségeit pedig túlnyomó részben minisztériumi forrásból fedezik, amit a tervek szerint kiegészítenek a szülői hozzájárulással.

MEGÚJULT A VÖLGYPARTI NAGY ÚT

November folyamán a Moholi nagy út mintegy másfél kilométernyi szakaszát szórták be közúzalékkal. A két és fél méter széles útszakasz rendbetételét a völgyparti lakosok kérvényezték. Ezáltal öt tanya vált megközelíthetőbbé, megkönnyítve az ott élők, így az idősek és az iskolás diákok közlekedését. Használatra november 20-án adta át Bilicki Zoltán polgármester, Urbán Mónika alpolgármester és Tóbiás József tartományi képviselő, a törökfalui helyi közösség vezetősége és a helybeliek jelenlétében. Az út a helybéli polgárok, Ada község önkormányzata és a törökfalui helyi közösség összefogásának eredményeként épült ki.

MEGÚJUL A TÖRÖKFALUI ÓVODA ÉPÜLETE

Ada község önkormányzata nevében Bilicki Zoltán polgármester kötötte meg a törökfalui óvoda felújítására vonatkozó szerződést a kivitelező céggel. A szerződés értelmében az óvoda épületén felújítják a külső homlokzatot, megjavítják a tetőszerkezetet, kicserélik a nyílászárókat, továbbá elvégzik a szükséges bádogos- és festési munkálatokat is. A felújításhoz szükséges mintegy 1,8 millió dinárt Ada község önkormányzata biztosítja.

LOBBIZÁS A TARTOMÁNYI GAZDASÁGI TITKÁRSÁGON

Bilicki Zoltán polgármester és Tóth Tamás tartományi parlamenti képviselő november 19-én Újvidéken tárgyalásokat folytatott Miroslav Vasinnal, a Tartományi Gazdasági, Foglalkoztatási és Nemi Egyenjogúsági Titkárság titkárával. A megbeszélés fő témája a jelenleg is nyitott pályázatokon való eredményes részvétel volt, továbbá a tartományi források lehetőségeinek feltérképezése a leendő wellnessközpont főtervének kidolgozására és az ipari övezet infrastruktúrájának további fejlesztésére.

ÚJ JELZŐLÁMPA MOHOLON

Moholon, a Tito marsall és az Urbán József utca kereszteződésénél megkezdődtek az előkészítő munkálatok a jelzőlámpa felállítására. Bilicki Zoltán polgármester és Jelena Jakšić, a moholi helyi közösség tanácsának elnöke körbejárták a munkálatokat. A jelzőlámpa felállításához sikerült pénzeszközöket nyerni tartományi forrásokból is, valamint az önkormányzat és a moholi helyi közösség is hozzájárult a finanszírozáshoz.

FOLYTATJÁK A MUNKÁT AZ ADAI NAGY ÚTON

Ada községben több helyen is folyamatban van a forgalmasabb határutak különböző szakaszainak javítása. A moholi és a völgyparati munkálatok mellett az adai Nagy út újabb részének rendbetételét kezdték el. Az útszakasz zúzott kővel való feltöltését Ada község önkormányzata és a második helyi közösség közösen végzi.

MEGEMLÉKEZTEK RADIVOJ POPOVIČRÓL

November 15-én délelőtt megemlékezést tartottak Radivoj Popović adai tanító és kórusvezető mellszobránál. Az emlékművet pontosan egy évvel korábban leleplezték le Ada központjában. A megemlékezést a szobor felállítását kezdeményező csoport szervezte. Ada község önkormányzata képviselőjében Bilicki Zoltán polgármester, Urbán Mónika alpolgármester és Rákos Rózsa, a községi tanács tagja helyezték el a megemlékezés virágait.

MUNKÁLATOK AZ ADAI LENIN ÉS A VUK KARADŽIĆ UTCA SARKÁN

November 17-én kezdték el Adán a Lenin és a Vuk Karadžić utcák sarkán a felújítási munkálatokat. Az első ciklusban a tömbházakat csatlakoztatják a szennyvízelvezető hálózatra a Đuro Jakšić utcai vezetőknél, majd újraaszfaltozzák a gyalogjárdát. A munkálatok Ada község önkormányzata és a második helyi közösség közös beruházása.

ÉRTESETÉS

Ada község önkormányzata ezúton tájékoztatja községünk nyugdíjasait, hogy a csatornahálózatra való csatlakozásról szóló szerződésből eredő fizetési kötelezettségeiket 48 havi részletfizetésre is kérhetik.

A 200 euró dinár ellenértéke, a Szerbiai Nemzeti Bank középárfolyamán, maximum 48 havi részletben törleszhető, amennyiben nyugdíja 30 000,00 dinár alatt van.

A szerződést Ada község önkormányzatának épületében, a Felszabadulás tér 1 sz. alatt köthetik meg, a 22-es vagy a 28-as számú irodában. Amennyiben szükséges, lehetőség van a szerződés házhoz szállítására is, amelyet a 024/852-106-os telefonszámon (128-as mellékszám) kérhetnek Keresztes Attilánál.

KÖZÉPPONTBAN A BIZTONSÁGOSAN KÖZLEKEDŐ GYEREKEK

Könyveket kaptak Ada község első osztályos tanulói november 21-én a közlekedés nemzetközi hete alkalmából. A biztonságos közlekedés szabályaira oktató kiadványok Ada község közlekedésbiztonsági bizottsága és a Szerb Köztársaság közlekedésbiztonsági ügynöksége kezdeményezésével jutott el ahhoz a generációhoz, amely a közlekedés szempontjából az egyik leginkább veszélyeztetettnek számít. A könyveket Urbán Mónika alpolgármester, Tóbiás József tartományi parlamenti képviselő és Koos Vilmos községi közlekedésbiztonsági felügyelő adták át a kisdíjaknak. A képviselők egyúttal felhívták a gyerekek figyelmét arra is, hogy miért fontos figyelniük a helyes közlekedés szabályainak betartására.

Decembéri programok*

December 3., szerda, 15.00

Kézművesműhely
Helyszín: a könyvtár gyermekrészele

December 3., szerda, 17.00

Kerekítők-foglalkozás
Mondókás móka
Helyszín: képtár

December 3., szerda, 17.35

Kerekítők-foglalkozás
Bábos torna
Helyszín: képtár

December 4., csütörtök, 17.00

Bábszínház
Helyszín: a könyvtár gyermekrészele

December 5., péntek, 17.30

Habok alá, felhők fölé – író-olvasó találkozó Szógi Csabával
Helyszín: a könyvtár olvasóterme

December 5., péntek, 19.00

Mikulás-bál
Helyszín: kultúrotthon, Törökfalu
Szervező: Százszorszép Művelődési Egyesület

December 5-7.

Nemzetközi kézilabdatorna
Helyszín: sportcsarnok
Szervező: Potisje-Pletex Férfi-kézilabdaklub

December 6., szombat, 19.00

Az Adai Szintársulat előadása (premier)
Helyszín: színházterem, Ada

December 10., szerda, 15.00

Kézművesműhely
Helyszín: a könyvtár gyermekrészele

December 10., szerda, 17.00

Kerekítők-foglalkozás
Mondókás móka
Helyszín: képtár

December 10., szerda, 17.35

Kerekítők-foglalkozás
Bábos torna
Helyszín: képtár

December 13., szombat, 19.00

Ünnepi koncert
Helyszín: sportcsarnok, Mohol
Szervező: Novak Radonić Hagymányórzó Egyesület

December 13-18.

Karácsonyi kiállítás és vásár
Helyszín: kultúrotthon, Mohol
Szervező: Aranykezek Kézimunkaegyesület

December 14., vasárnap, 11.00

Kézimunkázók karácsonyi vására
Helyszín: kultúrotthon, Törökfalu
Szervező: Százszorszép Művelődési Egyesület

December 15., hétfő, 9.00

Kézműves-kiállítás és -kirakodó-vásár
Helyszín: a színház előcsarnoka
Szervező: Mozaik kézművescsoport

December 15-21.

Az ADART képzőművészeti csoport karácsonyi kiállítása
Helyszín: képtár, Ada

December 17., szerda, 15.00

Kézművesműhely
Helyszín: a könyvtár gyermekrészele

December 17., szerda, 16.30

Dr. Reisinger János irodalomtörténész előadása
Helyszín: a városháza díszterme

December 17., szerda, 17.00

Kerekítők-foglalkozás
Mondókás móka
Helyszín: képtár

December 17., szerda, 17.35

Kerekítők-foglalkozás
Bábos torna
Helyszín: képtár

December 19., péntek

Balog Béla kispályás focitorna
Helyszín: sportcsarnok, Ada
Szervező: Ada Község Sport- és Testnevelési Központja

December 19., péntek, 15.00

Karácsonyi vásár
Helyszín: idősök és nyugdíjasok klubja, Mohol
Szervező: nyugdíjas-egyesület

December 20., szombat, 18.00

A Vadvirág Hagymányápoló Kör karácsonyi műsora
Helyszín: színházterem, Ada
Szervező: Vadvirág Hagymányápoló Kör

December 21., vasárnap, 18.00

Halld a csengő szép szavát – karácsonyi műsor
Helyszín: színházterem, Ada
Szervező: Ada Község Önkormányzata és Ada Község Idegenforgalmi Szervezete

December 22., hétfő, 17.00

A karácsonyi kiállítás megnyitása
Helyszín: képtár, Ada
Szervező: Dekorada – Gravex

December 22., hétfő, 18.00

A Bartók Béla Zeneiskola évről-évről koncertje
Helyszín: színházterem, Ada
Szervező: Bartók Béla Zeneiskola

December 27., szombat

Karácsonyi és újévi koncert
Helyszín: római katolikus templom, Ada
Szervező: Musica Humana kamarakórus

December 31., szerda, 22.00

Utcai újévvárás
Helyszín: korzó, Ada
Szervező: Ada Község Önkormányzata és Ada Község Idegenforgalmi Szervezete

December 31., szerda

Green Future New Year Party
Helyszín: a Vadvirág Hagymányápoló Kör székháza (Ada, Savo Kovačević utca 31.)

*A programok összeállításában Ada Község Idegenforgalmi Szervezete a partnerünk

MEZŐGAZDASÁGI ROVAT

A repce (Brassica napus)

A repce értékes olajnövény, mivel kedvező viszonyok között gazdaságosan termesztendő. Vidékünkön viszonylag kis területen termelik, még némileg idegenkednek tőle a gazdák. Jelentőségét a gazdaságosságán túl a repceolaj felhasználásának sokoldalúsága is növeli. Az olajfinomítás fejlődésével étkezési olajat is elkezdtek készíteni belőle. Két formája ismert, az őszi és a tavaszi repce. Nálunk főleg őszi termesztnek, a tavaszi nagyon igényes, és keveset terem, de csapadékos környezetben zöld trágyanövényként alkalmazható. Karógyökér, tehát gyökérzete fejlett, akár másfél-két méter mélyre is behatol a talajba. Szára csupasz, viaszos bevonatú, elágazó, dudvás. Virágzata citromsárga színű, laza fürtvirágzat. Többnyire öntermékenyítő. Termése hasonlít a káposztafélék magvaikhoz – gömbölyűek, színük fekete vagy sötétbarna. A magvak olajtartalma átlagosan negyven-ötven százalék.

ÉGHAJLAT ÉS TALAJIGÉNY

Igényes növény, a csapadékosabb tájakon termesztendő sikeresen. Csapadékigénye őszi és tavasszal számottevő. Fagyűrő képessége nagymértékben függ a talaj nedvességtartalmától, száraz talajon kisebb ennek a rizikója. Főként a tavaszi felfagyásra érzékeny. Termőtalaj szempontjából igényes növénynek számít, a mélyebb rétegekben is jó vízellátással rendelkező, tápanyagban gazdag talajt kedveli. A gabonafélékkel jól társítható, mellette a korán betakarítható elővetemények jöhetnek számításba, de a kalászosoknak is jó előveteménye. Tápanyagigényéről fontos tudnunk, hogy meghálálja azt, ha a szerves trágyát műtrágyával kombináljuk. A foszfor- és káliumtartalmú műtrágyákat alaptrágyaként őszi szórjuk ki. A nitrogéntartalmát megosztva adagoljuk, egynegyedét őszi, háromnegyedét pedig tavasszal fejtrágyaként szórjuk ki. A fejtrágyázást

két ciklusban is megoldhatjuk, negyven százalékban kora tavasszal, hatvan százalékban virágzaskor.

A repce apró magjait sekélyen, másfél és három centiméter közötti mélységbe kell vetni, apró morzsás, kellően üledett és biológiailag beérett magágyba. Ez a legkorábbi őszi vetésű növényünk, vetéseideje augusztus utolsó harmada. Sortávolsága 12–35 cm között előnyös, vetőmagszükséglete öt-nyolc kilogramm hektáronként. Vetés után hengerezni kell, kötött talajon gyűrűs, lazább talajon pedig sima hengerral.

Császdi István